

Daniel Liljekvist
Utvecklingsledare
08-124 57 236.
Daniel.Liljekvist@ekero.se

Socialnämnden

Uppföljning av mat och måltider i särskilt boende för äldre

Dnr SN17/103

Förslag till beslut

1. Socialnämnden fastställer utvecklingsområden inom mat och måltider på särskilda boenden för äldre.
2. Socialnämnden ger socialkontoret i uppdrag att återkomma med en avstämning av utvecklingsområdena hösten 2018.

Sammanfattning av ärendet

På uppdrag av Socialnämnden har socialkontoret genomfört en uppföljning av mat och måltider i särskilda boenden för äldre. Uppföljningen har gjorts tillsammans med koststrateg från Äldrecentrum och har i huvudsak bestått av måltidsobservationer vid de respektive boendena, diskussioner om förbättringsarbete och presentation av verktyg för självskattning av arbetet med måltider.

Uppföljningen har visat att i det stora hela bedrivs arbetet med mat och måltider på särskilda boenden med god kvalitet och engagemang från verksamheterna. Utrymmen för utveckling och förbättringar finns varav ett underlag har överlämnats till kommunen.

Socialnämnden föreslås besluta att fastställa utvecklingsområdena samt ge socialkontoret i uppdrag att återkomma med en avstämning under hösten 2018.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande socialkontoret, 2018-01-16
Uppföljning mat och måltider i särskilt boende för äldre – utvecklingsområden,
2018-01-15

Ärendet

I maj 2017 redovisades resultaten för Öppna jämförelser – vård och omsorg om äldre för särskilda boenden och hemtjänst i Ekerö kommun. Med anledning av resultaten

gav nämnden socialkontoret uppdraget att göra en kvalitetsuppföljning av mat och måltider i de särskilda boendena. Socialkontoret avtalade med Äldrecentrum för att med extern expertis ta fram kvalitetshöjande åtgärder.

Genomförande

Uppföljningen har genomförts främst genom måltidsobservationer på en somatisk avdelning respektive en demensavdelning på varje särskilt boende, sammanlagt 6 avdelningar. Observation gjordes för gemensamma måltider vid lunch och middag på varje avdelning.

Inför observationerna hölls möten med verksamhetschefer och kostansvariga. Resultaten av det som fungerat bra och förbättringsområden återkopplades till respektive boende och till socialkontoret. Slutligen träffade koststrategen varje boende för att presentera ett verktyg för uppföljning av måltidsarbetet.

Resultat

Koststrategen har framfört att utifrån genomförda måltidsobservationer bedrivs ett arbete på de särskilda boendena som i det stora hela är av god kvalitet. På både medarbetar- och ledningsnivå beskriva boendena som engagerade i frågan och medvetna om måltidernas vikt för en god omsorg.

Observationerna har även visat på möjligheter för utvecklingsarbete gällande långsiktiga åtgärder och kortsiktiga insatser. Utvecklingsområdena redovisas på övergripande och mer detaljerad nivå i PM 2018-01-15. Utvecklingsområdena rör:

1. Lokaler för mat och måltidsmiljö
2. Inredning, möblemang, dukning m m
3. Delaktighet vid måltider genom arbetssätt vid måltider, information m m
4. Måltidsobservationer, verktyg för egenkontroll och självskattning av arbetet
5. Utbildning, eventuellt om hygienkrav samt bevaka området

Detta har förankrats med boendena. Socialnämnden föreslås fastställa utvecklingsområdena.

1. Lokaler

Koststrategen har i observationerna tittat på hur lokalernas utformning på respektive särskilt boende påverkar måltidsmiljön, bl a gällande hur rummen är utformade, hur ljuskällorna är placerade och slitage på avdelningsköken. På Ekgården och Kullen finns behov av att se över lokalerna då de i dagsläget begränsar förutsättningarna för ett kvalitativt måltidsarbete, där verksamheten tvingas anpassa sig efter brister i lokalerna.

Fastighetskontoret har i investeringsbudgeten för 2018-2022 avsatt pengar för att bli se över måltidsmiljöerna på Ekgården och Kullen. Socialkontoret samverkar med fastighetskontoret i frågan och en första översyn av Ekgården är planerad i januari-februari.

2. Inredning

Ekgården och Kullen behöver se över möblemanget (bord, stolar m m) som används vid måltider för att skapa en funktionell och enhetlig miljö. På Söderströmsgården är inredningen och servisen nyförvärvad och det bör undersökas om dukningen kan kompletteras.

3. Delaktighet

Delaktighet efter egna förutsättningar ökar upplevelsen av en måltid av god kvalitet. Att öka delaktigheten är ett utvecklingsområde på samtliga särskilda boenden. Det kan röra att hjälpa till med förberedelser, att den läggs upp i karotter istället för kantiner, måltidspresentation, uppdukning av tillbehör på borden och att vissa delar av maträtten förbereds på avdelningen.

4. Måltidsobservationer

Koststrategen har med boendena gått igenom verktyget ”God omsorg runt måltiden – Verktyg för observation”, ett verktyg för självskattning av det egna arbetet med måltider i syfte att stötta arbetet att systematisera följa upp mat och måltider. Verktyget består av en checklista med ett antal frågor kring kvalitetsfaktorer före, under och efter måltiden som kan påverka hur målgruppen upplever måltidsstunden. Fokus är att verksamheten själva ska systematisera och medvetandegöra om faktorer i det egna arbetet som påverkar kvaliteten.

Vid presentationen har koststrategen förankrat hur verktyget används för uppföljning av måltidsarbetet genom att vara enkelt utformat för att direkt beröra det vardagsnära arbetet, med fokus på att enkla förbättringsåtgärder. Verktyget finns att ta del av kostnadsfritt på Äldrecentrums hemsida.

5. Utbildning

Vid observationerna och åiterrapporteringen till boendena har koststrategen även bevakat frågan om utbildning till verksamheterna och om det finns några gemensamma frågor där socialkontoret kan samordna utbildningen. Inget område har i dagsläget direkt uppmärksamats. Däremot kan det eventuellt bli aktuellt att med en hygienutbildning kring mer delaktiga måltider. Socialkontoret avser bevaka frågan, både vad gäller hygien samt om några andra gemensamma frågor tillkommer.

Uppföljning av utvecklingsområden

Majoriteten av utvecklingsområdena behöver respektive boende omsätta i sina egna verksamheter. Arbeta för detta har redan påbörjats, men behöver tid för att komma igång. I frågan om lokaler har socialkontoret och fastighetskontoret påbörjat arbetet med att se över lokalerna på Ekgården.

Öppna jämförelser – vård och omsorg om äldre 2017 planeras att publiceras i mars 2018. Där kommer indikatorerna gällande mat och måltid följas upp. Dock kommer inte denna kvalitetsuppföljning direkt påverka den publiceringen då insamlingen för ÖJ 2017 redan var avslutad när kvalitetsuppföljning inleddes.

Som återredovisning till Socialnämnden föreslår kontoret att få i uppdrag att återkomma med en avstämning av utvecklingsområdena i höst.

Beslutet expedieras till

Socialkontoret

Ekgården

Kullen

Söderströmsgården

Lena Burman Johansson
SocialchefDaniel Liljekvist
Utvecklingsledare